

Relationship Between Self-Perception and Suicidal Ideations in Individuals with Gender Dysphoria Disorder: Mediating Role of Fear of Negative Evaluation

Article Info

Authors:

Behnush Nikkhah¹
Mohammad Mehdi
Jahangiri^{2*}
davood taghvaei³

Keywords:

Self-Perception, Suicidal
Ideations, Fear of negative
Evaluation, Gender
dysphoria.

Article History:

Received: 2025-04-05

Accepted: 2025-07-07

Published: 2025-07-13

Correspondence:

Email:

mm.jahangiri@iau.ac.ir

Abstract

Purpose: The purpose of the present study was to investigate the relationship between self-perception and suicidal ideations in individuals with gender dysphoria disorder based on the mediating role of fear of negative evaluation.

Methodology: The research method was correlational and structural equation modeling (SEM). The study population included all men and women with gender dysphoria disorder in Tehran between April and September 2024, of which 267 people were selected as a sample using a convenience sample method based on the research criteria. Data collection tools included the Beck Suicidal Ideation Scale (Beck et al, 1988), Self-perception questionnaire (Pourhossein, 2012) and Brief Fear of Negative Evaluation Scale (Leary, 1983).

Findings: The direct coefficients showed that the direct effect of self-perception on suicidal ideations and fear of negative evaluation was significant and negative. Another finding of the study showed that the direct effect of fear of negative evaluation on suicidal ideations was significant and positive. The indirect coefficients showed that the indirect effect of self-perception on suicidal ideations of individuals with gender dysphoria disorder, with the mediating role of fear of negative evaluation, was significant and negative. Finally, the obtained fit indices showed that the proposed research model has a good fit (CFI=0.99, NFI=0.98, IFI=0.99, GFI=0.99, RMSEA=0.039).

Conclusion: Accordingly, fear of negative evaluation can be considered as an important approach in reducing suicidal ideations in individuals with gender dysphoria disorder.

1. Department of Psychology, Ar.C., Islamic Azad University, Arak, Iran.
2. Department of Psychology, Ar.C., Islamic Azad University, Arak, Iran. (Corresponding Author)
3. Department of Psychology, Ar.C., Islamic Azad University, Arak, Iran.

رابطه ادراک خویشتن و باورهای خودکشی افراد با اختلال ملال جنسیتی: نقش واسطه‌ای ترس از ارزیابی منفی

بهنوش نیکخواه^۱، محمد مهدی جهانگیری^۲، داوود تقوایی^۳

چکیده

هدف: هدف از انجام پژوهش حاضر بررسی رابطه ادراک خویشتن و باورهای خودکشی افراد با اختلال ملال جنسیتی براساس نقش واسطه‌ای ترس از ارزیابی منفی بود.

روش: روش پژوهش از نوع همبستگی و مدل‌سازی معادلات ساختاری بود. جامعه مورد مطالعه شامل تمامی مردان و زنان مبتلا به اختلال ملال جنسیتی شهر تهران در بازه زمانی فروردین تا شهریور ماه ۱۴۰۳ بود که از این میان ۲۶۷ نفر به شیوه در دسترس و بر اساس ملاک‌های پژوهش به عنوان نمونه گزینش شدند. ابزارهای گردآوری داده‌ها شامل، مقیاس ایده خودکشی بک (بک و همکاران، ۱۹۸۸)، پرسشنامه ادراک خویشتن (پورحسین، ۱۳۸۹) و مقیاس ترس از ارزیابی منفی (لیری، ۱۹۸۳) بود.

یافته‌ها: بررسی ضرایب مستقیم نشان داد، اثر مستقیم ادراک خویشتن بر باورهای خودکشی و ترس از ارزیابی منفی معنادار و منفی بود. دیگر یافته پژوهش نشان داد، اثر مستقیم ترس از ارزیابی منفی بر باورهای خودکشی معنادار و مثبت بود. ضرایب غیر مستقیم مشخص کرد، اثر غیر مستقیم ادراک خویشتن بر باورهای خودکشی افراد با اختلال ملال جنسیتی با نقش واسطه‌ای ترس از ارزیابی منفی، معنادار و منفی بود. در نهایت شاخص‌های برازش به دست آمده نشان داد، مدل پیشنهادی پژوهش برازش مطلوبی دارد (RMSEA=۰/۰۳۹، GFI=۰/۹۹، IFI=۰/۹۹، NFI=۰/۹۸، CFI=۰/۹۹).

نتیجه‌گیری: بر این اساس، ترس از ارزیابی منفی را می‌توان به عنوان یک رویکرد مهم، در کاهش باورهای خودکشی افراد دارای اختلال ملال جنسیتی مورد توجه قرار داد.

کلیدواژه‌ها: ادراک خویشتن، باورهای خودکشی، ترس از ارزیابی منفی، ملال جنسیتی.

^۱ . گروه روان‌شناسی، واحد اراک، دانشگاه آزاد اسلامی، اراک، ایران.

^۲ . گروه روان‌شناسی، واحد اراک، دانشگاه آزاد اسلامی، اراک، ایران (نویسنده مسئول).

^۳ . گروه روان‌شناسی، واحد اراک، دانشگاه آزاد اسلامی، اراک، ایران.

مقدمه

ملال جنسیتی^۱ توسط راهنمای تشخیصی و آماری اختلالات روانی، به عنوان ناهماهنگی قابل توجه بین جنسیت تجربه شده یا ابراز شده فرد و جنسیتی که در بدو تولد به او نسبت داده شده است، تعریف می‌شود که باعث پریشانی یا اختلال قابل توجه در زمینه‌های مهم عملکرد می‌شود (American Psychiatric Association, 2022). پریشانی بالینی قابل توجه، عنصر کلیدی تشخیص اختلال ملال جنسیتی است (Stein et al, 2020) و اغلب به اشکال مختلف، از جمله چالش‌های هیجانی، اجتماعی و روانی، بروز می‌کند (Petruzzelli, et al, 2025). افراد با اختلال ملال جنسیتی در مقایسه با همسالان سیسجندر خود، خطر بیشتری برای افکار، باورها^۲ و رفتارهای خودکشی^۳ تجربه می‌کنند؛ شیوع تلاش برای خودکشی در طول عمر در بین افراد اقلیت جنسیتی ۴۰ درصد است (Stanton et al, 2025). نابرابری‌های خودکشی در افراد با اختلال ملال جنسیتی احتمالاً ناشی از عوامل متعددی است که با حاشیه‌نشینی (مثلاً تبعیض، انگ درونی شده و افسردگی مرتبط) (Wyman Battalen et al, 2021) در ترکیب با عواملی که در نمونه‌های عمومی به عنوان محرک رفتارهای خودکشی شناخته می‌شوند (مثلاً استرس‌های مالی، بیکاری، مشکلات رابطه‌ای و مشکلات جسمانی) (Prades-Caballero et al, 2025) و سایر محرک‌های نظری خاص خودکشی (به عنوان مثال تعلق ناپذیری و احساس بار بودن) (Van Orden et al, 2010) در ارتباط هستند.

علاوه بر موارد مورد اشاره، یکی از عوامل روان‌شناختی که احتمالاً می‌تواند در رفتارهای آسیب‌رسان به خود و خودکشی در افراد با اختلال ملال جنسیتی نقش داشته باشد، ادراک خویشتن^۴ است. ادراک خویشتن یک بعد شناختی از خود است (Arnoldussen et al, 2022). از آنجایی که یکی از ویژگی‌های کلیدی افراد تراجنسیتی، ناراحتی ناشی از عدم تطابق بین جنسیت تجربه شده و جنسیت تعیین شده در بدو تولد است و به این دلیل که هنوز انگ را تجربه می‌کنند (Kuehn, 2019)، می‌توان تصور کرد که رشد ادراک مثبت از خود و احتمالاً یک عزت نفس سالم در خطر است (Bridge et al, 2022). نتایج یک مطالعه نشان داد، اکثریت افراد تراجنسیتی ادراک از خویشتن را در مقایسه با همسالان خود و کودکان ترنس قبل از بلوغ کمتر گزارش کردند. علاوه بر این، این پژوهشگران دریافتند که پسران ترنس نسبت به دختران از خود رضایت بیشتری داشتند (Alberse et al, 2019). نتایج پژوهش‌های صورت گرفته در گروه‌های جمعیتی مختلف حاکی از نقش مثبت ادراک خویشتن در کاهش افکار و باورهای خودکشی است (Li et al, 2023; Dat et al, 2023; Mikaeili & Samadifard, 2019).

در حالی که شواهدی مبنی بر نقش ادراک خویشتن به عنوان یک عوامل حفاظتی برای باورهای خودکشی صریح است، اطلاعات کمتری در مورد مکانیسم‌های زمینه‌ای که ممکن است در این رابطه نقش واسطه‌ای داشته باشند، وجود دارد. ترس از ارزیابی منفی^۵، از عواملی است که نقش واسطه‌ای آن در این پژوهش مورد بررسی قرار گرفته است. ترس از ارزیابی منفی یک ساختار روان‌شناختی را نشان می‌دهد که شامل یک دلهره فراگیر در مورد ارزیابی‌های دیگران، تشدید ناراحتی در مورد قضاوت‌های منفی درک شده و اجتناب از موقعیت‌های بالقوه ارزیابی کننده است (Watson, D., Friend, 1969). نگرانی در خصوص واکنش‌های عمومی، از مهم‌ترین نگرانی‌های روانی-اجتماعی افراد مبتلا به اختلال ملال جنسیتی شناخته شده است (Ghiasi et al, 2024; Meyer, 2003). بر اساس ادبیات پژوهشی موجود، ممکن است یک حلقه بازخورد باطل میان شرایط بین فردی ضعیف (مانند ترس از ارزیابی منفی) و افزایش احتمال خودکشی (مانند باورهای خودکشی) وجود داشته باشد (Lindquist et al, 2023; chen et al, 2024). علاوه بر این مشخص شده است که ترس از ارزیابی منفی به طور منفی با ادراک خود و به طور مثبت با

- 1 . Gender dysphoria (GD)
- 2 . Suicidal Ideation (SI)
- 3 . suicidal behavior (SB)
- 4 . self-perception
- 5 . fear of negative evaluation

اضطراب موقعیتی مرتبط است؛ افرادی که ترس بیشتری از ارزیابی منفی دارند، نسبت به افرادی که ترس کمتری دارند، انگیزه بیشتری برای دستیابی به تأیید اجتماعی دارند و از واکنش عدم تأیید، بیشتر هراس دارند (Li et al, 2023; Ahadzadeh et al, 2018). در حقیقت به دلیل بازنمایی ضعیف از خود و طرحواره‌های منفی، تجربه‌های ناخوشایند، اغلب با ترس از ارزیابی همراه است (Li et al, 2023). آنچه که بیان شد، وابستگی‌های پیچیده‌ای را میان ادراک خویشتن، ترس از ارزیابی و باورهای خودکشی نشان می‌دهد. بر این اساس، شاید بتوان نقش واسطه‌ای ترس از ارزیابی را در رابطه میان ادراک خویشتن و باورهای خودکشی در افراد مبتلا به اختلال ملال جنسیتی متصور شد.

در جمع‌بندی آنچه که شرح آن گذشت می‌توان بیان داشت، بیش از آنکه خودکشی به عنوان تجربه ذاتی اختلال ملال جنسیتی تلقی شود، به نظر می‌رسد که افراد با اختلال ملال جنسیتی، نرخ بالاتری از خودکشی را به عنوان مظهر تبعیض اجتماعی نشان می‌دهند. بر این اساس پرداختن به عوامل محافظتی روان‌شناختی که به کاهش میزان افکار و باورهای خودکشی و بار سلامت روان در جامعه ترنس کمک می‌کند، باید در اولویت پژوهشی قرار گیرد. در همین راستا پژوهش حاضر در نظر دارد در قالب یک مدل ساختاری روابط ادراک خویشتن، ترس از ارزیابی منفی و باورهای خودکشی را در افراد دارای اختلال ملال جنسیتی مورد بررسی قرار دهد و سوال اصلی پژوهش به این صورت قابل طرح است: آیا ادراک خویشتن بر باورهای خودکشی افراد دارای اختلال ملال جنسیتی براساس نقش میانجی‌گری ترس از ارزیابی منفی، اثر غیر مستقیم دارد؟

روش

این پژوهش بنیادی و از نوع همبستگی بود و براساس مدل‌سازی معادلات ساختاری روابط بین متغیرهای پژوهش مورد بررسی قرار گرفت. جامعه آماری پژوهش کلیه افراد مبتلا به اختلال ملال جنسیتی شهر تهران در سال ۱۴۰۳ بود. در مدل‌سازی معادلات ساختاری، حجم نمونه می‌تواند بین ۱۰ تا ۲۰ مشاهده به ازای هر پارامتر مدل تعیین شود (Kline, 2016). همچنین حداقل حجم نمونه دویست نفر قابل دفاع است (Kline, 2016). با در نظر گرفتن دیدگاه مذکور و تعداد پارامترهای برآورد شده در مدل پژوهش (۵ پارامتر) حجم نمونه مطلوب بین ۵۰ تا ۱۰۰ نفر برآورد شد؛ که به منظور افزایش دقت نمونه‌گیری، افت احتمالی شرکت‌کنندگان و یا نقص در تکمیل ابزارها و نیز قابل دفاع بودن حجم نمونه پژوهش به ۳۰۰ نفر افزایش یافت؛ پس از جمع‌آوری و بررسی، پرسشنامه‌های مربوط به ۳۳ شرکت‌کننده به دلیل نقص در تکمیل، از پژوهش حذف و در نهایت تعداد ۲۶۷ پرسشنامه تحلیل شد.

انتخاب نمونه‌ها به شیوه در دسترس و در بازه زمانی فروردین تا شهریور ماه ۱۴۰۳ (افرادی که تا سال ۱۴۰۳ توسط سازمان پزشکی قانونی، تشخیص قطعی اختلال ملال جنسیتی دریافت نموده و به مراکز و کلینیک‌های پزشکی شهر تهران (کلینیک یاریگر و دکتر نجارزادگان) مراجعه کرده بودند و افراد ارجاع داده شد به مراکز حمایتی چون واحد حمایت از بیماران مبتلا به اختلال ملال جنسیتی سازمان بهزیستی و کلینیک‌های تخصصی روان‌شناسی مبنای نمونه‌گیری تحقیق بودند) و بر اساس ملاک‌های پژوهش صورت گرفت. ملاک‌های ورود به پژوهش رضایت آگاهانه آزمودنی برای شرکت در پژوهش؛ افراد ۱۷ سال و بالاتر (Sun et al, 2023) حداقل تحصیلات راهنمایی؛ افراد مبتلا به اختلال ملال جنسیتی بر اساس تشخیص روان‌شناس متخصص و عدم ابتلا به بیماری‌های جسمانی و روان‌پریشی بر اساس تشخیص متخصص بود. عدم تمایل به مشارکت در پژوهش و وجود پرسشنامه‌های مخدوش (عدم پاسخ به حداقل ۵ درصد از سوال‌های یک پرسشنامه) از ملاک‌های خروج از پژوهش بود. ملاحظات اخلاقی شامل رضایت آگاهانه شرکت‌کنندگان، رعایت اصل رازداری و محرمانه ماندن اطلاعات و عدم هرگونه آسیب به آن‌ها بود. علاوه بر این پژوهش حاضر دارای کد اخلاق به شماره IR.IAU.ARAK.REC.1403.146 از کمیته اخلاق در پژوهش‌های زیست پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اراک است. تحلیل داده‌ها با شاخص‌های توصیفی (میانگین و انحراف معیار)، آزمون همبستگی پیرسون، روش مدل‌یابی معادلات ساختاری، تحلیل مسیر و آزمون اثرهای واسطه‌ای در مدل پیشنهادی با روش بوت استرپ در نرم‌افزار spss نسخه ۲۶ و AMOS نسخه ۲۳ انجام گرفت.

ابزار پژوهش

الف. **مقیاس ایده خودکشی بک^۱ (BSSI):** ابزاری ۱۹ گویه‌ای که توسط Beck et al (1988) ساخته شد. هر ماده بر اساس یک مقیاس ترتیبی از ۰ تا ۲ نمره‌گذاری می‌شود و نمره کل بین ۰ تا ۳۸ متغیر است. افراد به پنج مورد اول که گزیده شده است پاسخ می‌دهند؛ اگر پاسخ فرد به گویه پنجم مثبت باشد (نمرات ۱ و ۲) می‌تواند به سایر موارد پاسخ دهد در غیر این صورت پرسشنامه تکمیل نمی‌گردد. در این مقیاس کسب نمرات ۰ تا ۵، داشتن افکار خودکشی، ۶ تا ۱۹ آمادگی جهت خودکشی و ۲۰ تا ۳۸ قصد اقدام به خودکشی. نسخه خودگزارشی مقیاس ایده خودکشی بر روی ۵۰ بیمار بستری با تشخیص اختلالات روانپزشکی مختلط و ۵۵ بیمار سرپایی با اختلالات عاطفی به دو صورت مداد و کاغذی و کامپیوتری اجرا شد؛ نتایج نشان داد همبستگی بین نسخه‌های خودگزارش شده و دارای رتبه بندی بالینی برای بیماری سرپایی و بستری ۰/۹۰ بود که نشان دهنده روایی همزمان قوی است. پایایی مقیاس به روش آلفای کرونباخ برای نسخه‌های کاغذ و مدادی و کامپیوتری نیز ۰/۹۰ بود که نشان دهنده سازگاری داخلی بود (Beck et al, 1988). در ایران در بررسی پایایی نسخه فارسی، ضرایب آلفای کرونباخ در بخش غربالگری و کل مقیاس ۰/۸۰ گزارش شد. روایی همگرا، در هر دو بخش غربالگری، مقیاس کل با افسردگی ($r=0/57$) و چک لیست نشانه‌های اختلالات روانی^۲ ($r=0/51$) همبستگی مثبت و با حمایت اجتماعی ($r=-0/43$) همبستگی منفی داشت (Esfahani et al, 2015). در پژوهش حاضر پایایی مقیاس ایده خودکشی بک به روش آلفای کرونباخ ۰/۹۰ به دست آمد. بررسی روایی به روش تحلیل عاملی تأییدی نشان دهنده برازش مدل مقیاس بود ($CFI=0/94$; $NFI=0/91$; $GFI=0/86$; $RMSEA=0/080$).

ب. **مقیاس ترس از ارزیابی منفی^۳ (BFNES-B):** ابزاری ۱۲ گویه‌ای که توسط Leary (1983) طراحی شد. در این مقیاس به هر سوال روی یک طیف پنج درجه‌ای (۱=هرگز صدق نمی‌کند تا ۵=تقریباً همیشه صدق می‌کند) پاسخ داده می‌شود. نمره‌های بالاتر نشان دهنده سطوح بالاتر تجربه اضطراب و ترس است. در بررسی روایی همگرا، مقیاس ترس از ارزیابی منفی، همبستگی بالایی با فرم طولانی این مقیاس نشان داد ($r=0/96$). پایایی به روش آلفای کرونباخ، ۰/۹۶ و پایایی بازآزمایی پس از چهار هفته ۰/۷۵ به دست آمد (Leary, 1983). در ایران در بررسی پایایی نسخه فارسی مقیاس ترس از ارزیابی منفی، به روش آلفای کرونباخ، همسانی درونی را برای عامل نمره‌گذاری شده مثبت (۰/۸۷)، برای مقیاس کامل (۰/۸۴) و برای عامل نمره‌گذاری شده منفی (۰/۴۷) گزارش شد. در بررسی روایی همگرا نمرات مقیاس ترس از ارزیابی منفی با شاخص کل پرسشنامه تنیدگی ناشی از انتظارات تحصیلی ($r=0/43$) همبستگی معناداری نشان داد (Shokri et al, 2008). در پژوهش حاضر پایایی مقیاس ترس از ارزیابی منفی به روش آلفای کرونباخ برای شاخص کل مقیاس، ۰/۸۹ به دست آمد. بررسی روایی به روش تحلیل عاملی تأییدی نیز نشان دهنده برازش مدل تک عاملی بود ($CFI=0/94$; $GFI=0/91$; $IFI=0/94$; $NFI=0/92$; $RMSEA=0/079$).

ج. **پرسشنامه ادراک خویشتن:** ابزاری ۱۰ گویه‌ای که توسط Pourhossein (2012) ساخته شد. این پرسشنامه دو مؤلفه خود روانی و خود اجتماعی را مورد ارزیابی قرار می‌دهد. پاسخ‌گویی به سوالات در طیف پنج گزینه‌ای لیکرت به صورت اصلاً (=۰)، خیلی کم (=۱)، کم (=۲)، متوسط (=۳)، زیاد (=۴) و خیلی زیاد (=۵) صورت می‌گیرد. نمره کل آزمون بین صفر تا ۵۰ متغیر خواهد بود و هر چه نمره بالاتر باشد، میزان هوشیاری انسان به توانایی‌های خود بالاتر و در نتیجه خودپنداشت بالاتری را هم کسب خواهد کرد. Pourhossein (2012) روایی سازه را از طریق تحلیل عاملی محاسبه کرد و نتیجه نشان داد که عامل اول ۳۱ درصد و عامل دوم ۲۳ درصد از کل واریانس را تبیین می‌کنند. در واقع، در مجموع ۵۴ درصد از کل واریانس توسط دو عامل سنجیده می‌شود که بدان معنا است که آزمون به نتیجه خود یعنی سنجش سطح حرمت خود دست یافته است. همچنین نتایج نشان داد که آزمون ۱۰ سوالی ادراک خود با

1 . The Beck Scale for suicide Ideation

2 . SCL-90-R

3 . Brief Fear of Negative Evaluation Scale (BFNES-B)

توجه به ملاک حرمت خود روزنبرگ دارای روایی محتوایی و صوری بالا و همسانی درونی بالا (۰/۸۲۵) و روایی سازه بالا و معنی دار است. در پژوهش حاضر پایایی پرسشنامه ادراک خویشتن برای خودروانی ۰/۸۴، خود اجتماعی ۰/۷۷ و شاخص کل ادراک خویشتن ۰/۸۹ به دست آمد. بررسی روایی به روش تحلیل عاملی تأییدی نیز نشان دهنده برازش مدل مقیاس بود (CFI=۰/۹۵؛ GFI=۰/۹۳؛ IFI=۰/۹۵؛ NFI=۰/۹۳؛ RMSEA=۰/۰۸۰).

یافته‌ها

شرکت‌کنندگان در این پژوهش، ۲۶۷ نفر از افراد مبتلا به اختلال ملال جنسیتی (۷۱/۹ درصد مرد؛ ۲۸/۱ درصد زن) در شهر تهران بودند. توزیع فراوانی پاسخ‌گویان براساس سن نشان داد، ۶۷/۴ درصد (۱۸۰ نفر) از پاسخ‌گویان در بازه سنی ۱۸ تا ۳۰، ۱۸/۴ درصد (۴۹ نفر) در بازه سنی کمتر از ۱۸ سال، ۱۲/۷ درصد (۳۴ نفر) در بازه سنی ۳۰ تا ۵۰ سال و ۱/۵ درصد (۴ نفر) در بازه سنی ۵۰ سال و بالاتر قرار دارند. به لحاظ سطوح تحصیلی ۵۶/۶ درصد (۱۵۱ نفر) دارای مدرک تحصیلی دیپلم و پایین‌تر، ۱۸/۷ درصد (۵۰ نفر) لیسانس، ۱/۱ درصد (۴۳ نفر) فوق دیپلم، ۷/۹ درصد (۲۱ نفر) ارشد و بالاتر و ۰/۷ درصد (۲ نفر) دارای مدرک تحصیلی دکتری بودند. همچنین ۹۵/۵ درصد (۲۵۵ نفر) وضعیت خود را مجرد و ۴/۵ درصد (۱۲ نفر) متأهل گزارش کردند. در جدول ۱ شاخص‌های توصیفی و ضرایب همبستگی بین متغیرهای پژوهش به روش همبستگی پیرسون ارائه شده است. بر اساس نتایج جدول (۱)، روابط میان متغیرهای پژوهش به میزان زیادی بر مسیرهای مورد انتظار منطبق بود و مشخص شد، روابط میان ادراک خویشتن (و مؤلفه‌های خود روانی و خود اجتماعی) و باورهای خودکشی منفی و معنادار است ($p < 0/05$). بین ترس از ارزیابی منفی و باورهای خودکشی همبستگی مثبت و معناداری وجود داشت ($p < 0/05$). رابطه میان ادراک خویشتن (و مؤلفه‌های خود روانی و خود اجتماعی) با ترس از ارزیابی منفی نیز معنادار و منفی به دست آمد ($p < 0/05$). بنابراین بین متغیرهای پژوهش ارتباط خطی معناداری وجود داشت. پس از اطمینان از وجود همبستگی بین مؤلفه‌ها، ابتدا پیش فرض‌های مدل‌سازی معادلات ساختاری بررسی شد.

جدول ۱. ماتریس همبستگی، میانگین و انحراف استاندارد متغیرهای پژوهش

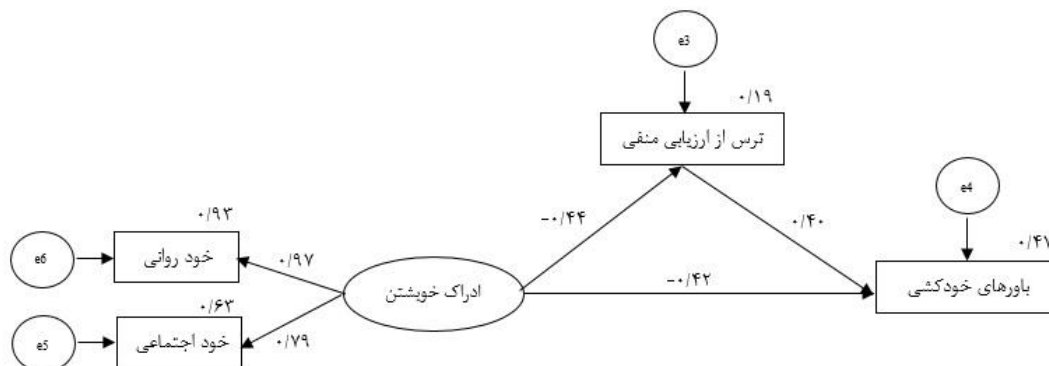
کشیدگی	کجی	انحراف استاندارد	میانگین	۵	۴	۳	۲	۱	
-۰/۵۱	-۰/۲۱	۶/۱۶	۱۵/۲۵						۱. خود روانی
-۰/۵۵	-۰/۲۵	۴/۱۹	۱۰/۰۵				-	۰/۷۶**	۲. خود اجتماعی
-۰/۶۶	-۰/۲۱	۹/۶۹	۲۵/۳۴			-	۰/۶۷**	۰/۷۰**	۳. ادراک خویشتن
-۰/۹۵	-۰/۰۹	۱۱/۰۲	۳۶/۶۰		-	-۰/۲۹**	-۰/۴۰**	-۰/۴۱**	۴. ترس از ارزیابی منفی
-۱/۱۹	۰/۱۲	۲/۹۰۵	۴/۰۷۵	-	۰/۳۷**	-۰/۲۶**	-۰/۳۵**	-۰/۴۴**	۵. باورهای خودکشی

* $P < 0/05$ ** $P < 0/01$

مدل‌سازی معادلات ساختاری نیازمند بررسی مفروضات نرمال بودن تک متغیره و چند متغیره توزیع متغیرها، عدم همخطی چندگانه و استقلال خطاها است. مقادیر کجی و کشیدگی متغیرهای پژوهش با توجه به نتایج جدول ۱، در دامنه ± ۲ برای کجی و ± ۷ برای کشیدگی قرار داشت و از توزیع نرمال برخوردار بود (Schumacker & Lomax, 2012). در بررسی نرمال بودن چندمتغیره، قدر مطلق نسبت بحرانی^۱ «ضریب ماردیا»، $۲/۲۹۲$ به دست آمد؛ لذا این نتیجه حاصل شد که توزیع ترکیب تمام متغیرها نرمال بود (Ghasemi, 2010). در بررسی عدم همخطی چندگانه با استفاده از شاخص‌های ضریب تحمل^۲ و تورم واریانس^۳، مشخص شد ضریب تحمل، ادراک خویشتن و ترس از ارزیابی منفی به عنوان متغیرهای پیش‌بین در مدل ۰/۹۱ بود. شاخص تورم واریانس نیز برابر با ۱/۰۹۸ بود؛ بر این اساس عدم

1. Critical ratio (CR)
2. Tolerance
3. Variance inflation factor

همخطی چندگانه نتیجه گرفته شد. مفروضه استقلال خطاها نیز با استفاده از آماره دوربین- واتسون^۱ مورد تأیید قرار گرفت ($DW=1/82$). پس از بررسی مفروضات، ارزیابی مدل پژوهش با استفاده از تحلیل مسیر در نرم AMOS انجام شد. در شکل شماره ۱، مدل نهایی پژوهش در حالت استاندارد آورده شده است.

شکل ۱. مدل برازش شده نهایی مربوط به نقش واسطه‌ای ترس از ارزیابی منفی در رابطه میان ادراک خویشتن و باورهای خودکشی در حالت استاندارد

جدول ۲. ضرایب استاندارد مسیرهای مستقیم مدل پیشنهادی

مسیرها	ضرایب غیر استاندارد	ضرایب استاندارد	خطای معیار	نسبت بحرانی	مقدار p
ادراک خویشتن ← باورهای خودکشی	-۰/۳۶	-۰/۴۲	۰/۰۴۸	-۷/۴۹	<۰/۰۰۱
ترس از ارزیابی منفی ← باورهای خودکشی	۰/۱۰	۰/۴۰	۰/۰۱۴	۷/۶۰	<۰/۰۰۱
ادراک خویشتن ← ترس از ارزیابی منفی	-۱/۴۵	-۰/۴۴	۰/۲۰۱	-۷/۱۹	<۰/۰۰۱

بر اساس نتایج جدول ۲، اثر برآورد مستقیم ادراک خویشتن ($\beta=-0/42$; $P<0/001$) بر باورهای خودکشی افراد دارای اختلال ملال جنسیتی منفی و معنادار بود؛ دیگر یافته پژوهش نشان داد، اثر برآورد مستقیم ترس از ارزیابی منفی بر باورهای خودکشی ($\beta=0/40$; $P<0/001$) مثبت و معنادار بود. همچنین اثر برآورد مستقیم ادراک خویشتن ($\beta=-0/44$; $P<0/001$) بر ترس از ارزیابی منفی، معنادار و منفی به دست آمد.

جدول ۳. نتایج بوت استرپ برای مسیرهای غیرمستقیم در مدل پیشنهادی

مسیرها	ضرایب استاندارد	خطای معیار	حد پایین	حد بالا	مقدار p
ادراک خویشتن ← ترس از ارزیابی منفی ← باورهای خودکشی	-۰/۱۵۱	۰/۰۲۸	۰/۰۰۱	-۰/۰۷۲	<۰/۰۰۱

آزمون بوت استرپ در جدول ۳، نشان می‌دهد، اثر برآورد غیر مستقیم میان ادراک خویشتن و باورهای خودکشی از طریق نقش واسطه‌ای ترس از ارزیابی منفی، معنادار و منفی ($\beta=-0/151$; $P<0/001$) بود. بر این اساس می‌توان نتیجه گرفت، متغیر ترس از ارزیابی منفی، بین متغیر برون‌زا (ادراک خویشتن) و متغیر درون‌زا (باورهای خودکشی) در افراد دارای اختلال ملال جنسیتی نقش واسطه‌ای دارد. جدول ۴، شاخص‌های برازش مدل را نشان می‌دهد. بر اساس نتایج مندرج در جدول ۴ شاخص‌های برازش حاکی از برازش خوب مدل پیشنهادی با داده‌ها بود؛ بنابراین مدل پیشنهادی از برازش مطلوبی برخوردار بود.

۱. Durbin-Watson test

جدول ۴. شاخص‌های برازش مدل

شاخص	X ² /df	GFI	AGFI	CFI	NFI	IFI	TLI	RMSEA
ملاک برازش	۳ ≥	۰/۹۰ ≤	۰/۸۵ ≤	۰/۹۰ ≤	۰/۹۰ ≤	۰/۹۰ ≤	۰/۹۰ ≤	۰/۰۸ ≥
مدل	۱/۴۰	۰/۹۹	۰/۹۱	۰/۹۹	۰/۹۸	۰/۹۹	۰/۹۴	۰/۰۳۹

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از انجام پژوهش حاضر بررسی رابطه ادراک خویشتن و باورهای خودکشی افراد با اختلال ملال جنسیتی از طریق نقش واسطه‌ای ترس از ارزیابی منفی بود. نتایج پژوهش همسو با پژوهش‌های قبلی نشان داد، اثر مستقیم ادراک خویشتن بر باورهای خودکشی افراد با اختلال ملال جنسیتی معنادار و منفی است (Li et al, 2023; Dat et al, 2023; Mikaeili & Samadifard, 2023). بر این اساس افراد دارای اختلال ملال جنسیتی با خود-ادراکی ضعیف، با احتمال بیشتری باورهای خودکشی را گزارش می‌کنند. در افراد با اختلال ملال جنسیتی، سطوح پایین ادراک خویشتن ناشی از آن است که این افراد به عنوان عضوی از یک گروه اجتماعی، بی‌ارزش شناخته می‌شوند (Kuehn, 2019). برخی از پیامدهای منفی برای افراد تراجنسیتی ممکن است به دلیل تأثیر انگ اجتماعی و تعارض درون روانی بین جنسیت فرد در بدو تولد و هویت جنسیتی باشد (Kuehn, 2019). بنابراین، می‌توان انتظار داشت که ادراک خویشتن در افراد با اختلال ملال جنسیتی اغلب بار معنایی منفی داشته باشد، به ویژه در افرادی که در بزرگسالی، تغییر جنسیت می‌دهند (Alberse et al, 2019). مشخص شده است که ادراک خویشتن منفی با نگرش‌های خودانتقادی، تحقیرآمیز و انزجار از خود - به عنوان یک بیان افراطی از ادراک خویشتن منفی - با خطر خودکشی مرتبط است (Dat et al, 2023). در مقابل ادراک مثبت از خود، یکی از این عوامل حفاظتی است که به عنوان شناخت منابع شخصی و آگاهی از نظرات، ایده‌ها و احساس جهت‌گیری خود، تعریف شده است (Li et al, 2023). در درجه اول، شناخت منابع شخصی و احساس جهت‌گیری و در درجه دوم آگاهی از نظرات و ایده‌های خود نوعی اثربخشی شخصی است؛ اثربخشی شخصی برای کاهش بار سنگینی ادراک شده (Bridge et al, 2022) بر این اساس ادراک خویشتن مثبت می‌تواند به عنوان حائلی در برابر بار سنگینی ادراک شده و در نتیجه کاهش باورهای خودکشی در افراد با اختلال ملال جنسیتی عمل کند.

دیگر یافته پژوهش نشان داد، اثر مستقیم ترس از ارزیابی منفی بر باورهای خودکشی مثبت و معنادار است. همسو با این یافته نتایج یک مطالعه نشان داد، رابطه طولی دو سویه معنادار بین ترس از ارزیابی منفی و افکار خودکشی وجود دارد (chen et al, 2024). بر اساس نظریه استرس اقلیت، افراد اقلیت جنسیتی، سطوح بالاتری از ترس از ارزیابی منفی را تجربه می‌کنند؛ تجربه سطوح بالاتر ترس از ارزیابی منفی نه تنها معقول است، بلکه یک عامل محافظت کننده در برابر تهدید آسیب فیزیکی، درگیری اجتماعی و انتظار طرد شدن توسط دیگران به شمار می‌رود (Meyer, 2003). با این حال، یک حلقه بازخورد باطل بین ترس از ارزیابی منفی و افکار خودکشی وجود دارد (Lindquist et al, 2023; chen et al, 2024) و افراد با سطوح بالای ترس از ارزیابی منفی، ممکن است باورهای خودکشی را برای فرار از موقعیت‌هایی ایجاد کنند که پیش‌بینی می‌کنند، ممکن است به صورت منفی ارزیابی و غیر قابل تحمل ادراک شوند (chen et al, 2024).

در بررسی ضرایب مستقیم مشخص شد، ارتباط میان ادراک خویشتن و ترس از ارزیابی منفی، معنادار و منفی است. این یافته با نتایج حاصل از پژوهش‌هایی که ارتباط منفی، عزت نفس و ادراک خویشتن را بر ترس از ارزیابی منفی و اضطراب اجتماعی مورد تأیید قرار داده‌اند، همسویی نسبی دارد (Li et al, 2023; Ahadzadeh et al, 2018). بر اساس نتایج حاصل از پژوهش افراد با اختلال ملال جنسیتی که سطوح پایینی از ادراک خویشتن را به واسطه ناراحتی‌های ناشی از عدم تطابق بین جنسیت تجربه شده و جنسیت تعیین شده در بدو تولد و انگ ناشی از آن تجربه

می‌کنند، ممکن است پیش‌بینی کنند که دیگران آن‌ها را به نحو نامطلوبی ارزیابی خواهند کرد. افراد با ادراک خویشتن پایین معمولاً فکر می‌کنند که فاقد توانایی یا ویژگی‌های مطلوبی هستند که اطرافیانشان ممکن است از آن برخوردار باشد؛ این باور باعث می‌شود که خود را ضعیف، ناکافی، درمانده، پست‌تر از دیگران و بی‌ارزش بدانند. وقتی این افراد با موقعیت‌های اجتماعی مواجه می‌شوند، باورشان نسبت به خود ناتوانی بیشتر می‌شود که به ترس بیش از حد از ارزیابی شدن منجر می‌شود. این افراد اغلب گزارش می‌دهند که تصور می‌کنند دیگران دائماً آن‌ها را تماشا و یا موشکافی می‌کنند (Li et al, 2023). در حقیقت ترس از ارزیابی منفی ناشی از افکار منفی افراد و شناخت آن‌ها از خودشان است. هنگامی که افراد با عزت نفس پایین در یک محیط اجتماعی قرار می‌گیرند، ممکن است تصور کنند که دیگران آن‌ها را منفی ارزیابی می‌کنند و بنابراین نسبت به محیط اجتماعی عصبی و مضطرب شوند (Ahadzadeh et al, 2018).

یافته‌های مربوط به اثر واسطه‌ای نشان داد، اثر غیر مستقیم ادراک خویشتن بر باورهای خودکشی افراد با اختلال ملال جنسیتی بر اساس نقش میانجی‌گری ترس از ارزیابی منفی، معنادار و منفی است. در تبیین این یافته می‌توان بیان داشت، تجارب بین فردی منفی و کاهش احساس تعلق، چه مربوط به جنسیت و چه غیر مرتبط، از طریق فقدان ارزش ادراک شده برای دیگران بر ادراک خویشتن تأثیر می‌گذارد (Bridge et al, 2022). نتایج پژوهش صورت گرفته در اقلیت‌های جنسی و جنسیتی نشان داد، درونی کردن باورهای منفی در مورد هویت جنسی، به نوبه خود انتقاد از خود و احساس کم‌ارزشی را پیش‌بینی کرد. همچنین مشخص شد، رفتارهای پنهان کاری که برای جلوگیری از طرد شدن در نظر گرفته شده است، می‌تواند تأثیر منفی قوی بر عزت نفس جوانان اقلیت جنسی و جنسیتی داشته باشد (Bridge et al, 2022). علاوه بر تجربه پیامدهای خودارزیابی که مستقیماً از پنهان کردن یک انگ (مانند افزایش دوسوگرایی هویت) ناشی می‌شود، ممکن است فقط در نتیجه تجربه مفاهیم منفی شناختی، عاطفی و رفتاری، دیدگاهی منفی نسبت به خود ایجاد شود؛ برای مثال یک تصویر منفی از خود می‌تواند شناخت (مانند احساس شرم ناشی از تجربه یک انگ)، عاطفه (مانند افسردگی و اضطراب) و رفتار (مانند اجتناب از موقعیت‌هایی که احتمالاً تأثیرات شرم-آوری را تشدید می‌کند) را تحت تأثیر قرار دهد. هر یک از این حوزه‌ها به نوبه خود می‌تواند خودارزیابی منفی را افزایش دهد (Kuehn, 2019). از سویی دیگر ادبیات پژوهشی حاکی از آن است، عزت نفس پایین باعث افزایش سطوح ترس از ارزیابی منفی می‌شود (Li et al, 2023; Ahadzadeh et al, 2018). بنابراین فردی که عزت نفس پایینی دارد ممکن است پیش‌بینی کند که دیگران نیز او را نحو نامطلوبی ارزیابی خواهند کرد. از آنجایی که بخشی از این ارزیابی و سوگیری منفی نسبت به خود می‌تواند در نتیجه احساس‌های مبتنی بر بی‌کفایتی و ضعف‌های شخصی ایجاد شود، بنابراین افزایش افکار و باورهای خودکشی را به همراه خواهد داشت (Lindquist et al, 2023; chen et al, 2024). انگیزه مدیریت ارزیابی‌های بیرونی ناشی از نگرانی‌های خودارضایی ممکن است توضیح دهد که چرا سطوح بالای ترس از ارزیابی به احتمال زیاد با تمایل بیشتری به باورهای خودکشی در افراد همراه است (chen et al, 2024).

نتایج پژوهش حاضر بیان‌گر آن است که ادراک خویشتن به صورت مستقیم و غیر مستقیم از طریق ترس از ارزیابی منفی با باورهای خودکشی در افراد با اختلال ملال جنسیتی مرتبط است. در این راستا برای کاهش کافی و مؤثر نرخ بالای خودکشی در افراد با اختلال ملال جنسیتی، ارائه مداخلات درمانی با محوریت ترس از ارزیابی منفی یک اولویت است. علاوه بر این می‌توان فعالیت‌های مختلفی در آموزش سلامت روان افراد با اختلال ملال جنسیتی اجرا کرد تا به این افراد در ادراک معنای ارزیابی‌ها و ارزش قائل شدن برای باورهای شخصی به جای تکیه صرف بر بازخورد دیگران کمک کرد، این امر می‌تواند در کاهش تأثیر منفی ارزیابی‌های دیگران و به تبع آن کاهش باورهای خودکشی در افراد با اختلال ملال جنسیتی نقش بسزایی داشته باشد.

پژوهش حاضر با محدودیت‌هایی نیز همراه بود؛ از جمله استفاده از معیارهای خودگزارش‌دهی بود که ممکن است با سوگیری و تحریف در پاسخ‌دهی افراد نمونه همراه باشد. علاوه بر این طراحی مقطعی، توانایی استنتاج علی را محدود می‌سازد، زیرا روابط مشاهده شده میان متغیرها نمی‌تواند به طور قطعی تقدم زمانی را ایجاد کند. همچنین، نمونه مطالعه محدود به افراد با اختلال ملال جنسیتی در محدوده سنی و موقعیت جغرافیایی خاص بود، که ممکن است تعمیم‌پذیری نتایج را به سایر جمعیت‌ها یا زمینه‌های وسیع‌تر محدود کند. پژوهش‌های آتی با اجرای طرح‌های طولی می‌توانند پویایی و پتانسیل زمانی را بهتر به تصویر بکشند. گسترش نمونه به طوری که شامل جمعیت‌های متنوع در گروه‌های سنی و زمینه‌های فرهنگی مختلف باشد، تعمیم‌پذیری یافته‌ها را افزایش می‌دهد. علاوه بر این، ترکیب اقدامات عینی، مانند مصاحبه یا مشاهدات رفتاری، در کنار ابزارهای خودگزارش‌دهی، می‌تواند به کاهش سوگیری‌های مرتبط با داده‌ها کمک کند و درک جامع‌تری از عوامل مؤثر در باورهای خودکشی افراد مبتلا به اختلال ملال جنسیتی ارائه دهد. یافته‌های این پژوهش بر اهمیت هدف قرار دادن ترس از ارزیابی منفی، در مداخلات درمانی در افراد مبتلا به اختلال ملال جنسیتی در راستای کاهش باورهای خودکشی تأکید دارد.

ملاحظات اخلاقی و پیروی از اصول اخلاق پژوهش

در این پژوهش به شرکت‌کنندگان در مورد محرمانه ماندن اطلاعاتشان اطمینان داد شد و افراد داوطلبانه بدون هیچ اجباری به پرسشنامه‌ها پاسخ دادند. این پژوهش دارای کد اخلاق به شماره IR.IAU.ARAK.REC.1403.146 از کمیته اخلاق دانشگاه آزاد اراک است. مطابق با اصول شفافیت و تحقیق باز، اعلام می‌شود که تمامی داده‌ها و مواد مورد استفاده در این مطالعه در صورت درخواست در دسترس هستند.

حامی مالی

هزینه‌های این مطالعه توسط نویسنده اول مقاله تامین شد.

مشارکت نویسندگان

مقاله حاضر برگرفته از رساله دکتری نویسنده اول در دانشگاه آزاد اسلامی واحد اراک است. نویسنده دوم، استاد راهنما و نویسنده مسئول و نویسنده سوم، استاد مشاور در پژوهش بودند.

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسندگان مقاله حاضر فاقد هرگونه تعارض منافع بوده است.

References

- Ahadzadeh, A. S., Rafik-Galea, S., Alavi, M., & Amini, M. (2018). Relationship between body mass index, body image, and fear of negative evaluation: Moderating role of self-esteem. *Health psychology open*, 5(1), 2055102918774251. [[link](#)]
- Alberse, A. M. E., de Vries, A. L., Elzinga, W. S., & Steensma, T. D. (2019). Self-perception of transgender clinic referred gender diverse children and adolescents. *Clinical child psychology and psychiatry*, 24(2), 388-401. [[link](#)]
- American Psychiatric Association. (2022). *Revised edition of the Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders*, 5th edition. Translated by Fatemeh Hodavandkhani et al. First edition, Tehran: Arjomand. [Persian].
- Arnoldussen, M., van der Miesen, A. I., Elzinga, W. S., Alberse, A. M. E., Popma, A., Steensma, T. D., & de Vries, A. L. (2022). Self-perception of transgender adolescents after gender-affirming treatment: a follow-up study into young adulthood. *LGBT health*, 9(4), 238-246. [[link](#)]
- Beck, A. T., Steer, R. A., & Ranieri, W. F. (1988). Scale for suicide ideation: Psychometric properties of a self-report version. *Journal of clinical psychology*, 44(4), 499-505. [[link](#)]
- Bridge, L., Smith, P., & Rimes, K. A. (2022). Sexual minority young adults' perspectives on how minority stress and other factors negatively affect self-esteem: A qualitative interview study. *International Review of Psychiatry*, 34(3-4), 383-391. [[link](#)]
- Chen, D., Shen, Y., Zhou, X., Ying, J., Zhang, J., Zhan, S., ... & You, J. (2024). The bidirectional longitudinal associations between fear of negative evaluation and suicidal ideation among

- Chinese adolescents: The mediating role of interpersonal needs factors. *Journal of Affective Disorders*, 361, 59-66. [\[link\]](#)
- Dat, N. T., Mitsui, N., Asakura, S., Fujii, Y., Toyoshima, K., & Kusumi, I. (2023). Relationship between self-esteem and suicidal ideation before and during COVID-19 in a non-clinical sample: mediating effects of psychological distress and hopelessness. *Frontiers in psychiatry*, 14. [\[link\]](#)
- Esfahani, M., Hashemi, Y., & Alavi, K. (2015). Psychometric assessment of beck scale for suicidal ideation (BSSI) in general population in Tehran. *Medical journal of the Islamic Republic of Iran*, 29, 268. [Persian]. [\[link\]](#)
- Ghasemi, V. (2010). *Structural Equation Modeling in Social Research Using Amos Graphics*. Tehran: Sociologists. [Persian].
- Ghiasi, Z., Khazaei, F., Khosravi, M., & Rezaee, N. (2024). Physical and psychosocial challenges of people with gender dysphoria: a content analysis study. *BMC public health*, 24(1), 16. [Persian]. [\[link\]](#)
- Kline, R. B. (2016). *Methodology in the social sciences. Principles and practice of structural equation modeling* (4th ed.). New York, NY, US: Guilford Pre
- Kuehn, B. (2019). Transgender youth victimization. *JAMA*, 321(10), 931-931. [\[link\]](#)
- Leary, M. R. (1983). A brief version of the fear of negative evaluation scale. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 9(3), 371-375. [\[link\]](#)
- Li, J., Jia, S., Wang, L., Zhang, M., & Chen, S. (2023). Relationships among inferiority feelings, fear of negative evaluation, and social anxiety in Chinese junior high school students. *Frontiers in Psychology*, 13, 1015477. [\[link\]](#)
- Lindquist, E. G., Villarosa-Hurlocker, M. C., Raposa, E. B., Pearson, M. R., Bravo, A. J., & Protective Strategies Study Team. (2023). Fear of negative evaluation and suicidal ideation among college students: the moderating role of impulsivity-like traits. *Journal of American college health*, 71(2), 396-402. [\[link\]](#)
- Meyer, I. H. (2003). Prejudice, social stress, and mental health in lesbian, gay, and bisexual populations: conceptual issues and research evidence. *Psychological bulletin*, 129(5), 674. [\[link\]](#)
- Mikaeili, N., & Samadifard, H. (2019). The prediction of suicidal thoughts based on happiness, self-esteem and spiritual health among female teenagers. *J Res Relig Health*, 5(3), 59-71. [Persian]. [\[link\]](#)
- Petruzzelli, M. G., Annecchini, F., Furente, F., Tarantino, F., Carruolo, V., Lavorato, E., ... & Matera, E. (2025). Influence of the Timing of Gender Dysphoria Presentation and Suicidal Behaviors on Internalizing Symptoms, Emotion Dysregulation, and Body Investment in Adolescents Seeking Gender Affirmation. *Pediatric Reports*, 17(2), 37. [\[link\]](#)
- Pourhossein, R. (2012). *Estimating the validity of the self-perception test, short form 10 questions*. Final report of the research project, University of Tehran, Faculty of Psychology and Educational Sciences. [Persian]. [\[link\]](#)
- Prades-Caballero, V., Navarro-Pérez, J. J., & Carbonell, Á. (2025). Factors Associated with Suicidal Behavior in Adolescents: An Umbrella Review Using the Socio-Ecological Model. *Community mental health journal*, 61(4), 612-628. [\[link\]](#)
- Schumacker, R. E., & Lomax, R. G. (2012). *A beginner's guide to structural equation modeling*. Routledge
- Shokri, O., Geravand, F., Naghsh, Z., Ali Tarkhan, R., & Paezi, M. (2008). The psychometric properties of the brief fear of negative evaluation scale. *Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology*, 14(3), 316-325. [Persian]. [\[link\]](#)
- Stanton, A. M., Trichtinger, L. A., Kirakosian, N., Li, S. M., Kabel, K. E., Irani, K., ... & Liu, Q. (2025). Identifying Intersecting Factors Associated with Suicidal Thoughts and Behaviors Among Transgender and Gender Diverse Adults: Preliminary Conditional Inference Tree Analysis. *Journal of Medical Internet Research*, 27, e65452. [\[link\]](#)
- Stein, D. J., Szatmari, P., Gaebel, W., Berk, M., Vieta, E., Maj, M., ... & Reed, G. M. (2020). Mental, behavioral and neurodevelopmental disorders in the ICD-11: an international perspective on key changes and controversies. *BMC medicine*, 18, 1-24. [\[link\]](#)

- Sun, C. F., Xie, H., Metsutnan, V., Draeger, J. H., Lin, Y., Hankey, M. S., & Kablinger, A. S. (2023). The mean age of gender dysphoria diagnosis is decreasing. *General Psychiatry*, 36(3), e100972. [\[link\]](#)
- Van Orden, K. A., Witte, T. K., Cukrowicz, K. C., Braithwaite, S. R., Selby, E. A., & Joiner, T. E. Jr., (2010). The interpersonal theory of suicide. *Psychological Review*, 117(2), 575–600. [\[link\]](#)
- Watson, D., Friend, R. (1969). Measurement of social-evaluative anxiety. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 33(4), 448-457. [\[link\]](#)
- Wyman Battalen, A., Mereish, E., Putney, J., Sellers, C. M., Gushwa, M., & McManama O'Brien, K. H. (2021). Associations of discrimination, suicide ideation severity and attempts, and depressive symptoms among sexual and gender minority youth. *Crisis: The Journal of Crisis Intervention and Suicide Prevention*, 42(4), 301. [\[link\]](#)

